

G HID

pentru reprezentanții părinților
și ai comunităților locale în
organele consultative și
administrative din învățământul general

Alcătuitor Anatol GREMALACHI

G HID

pentru reprezentanții părinților
și ai comunităților locale în
organele consultative și
administrative din învățământul general

Alcătuitor Anatol GREMALSCI

Chișinău, 2018

CZU 373.091

G 49

Ghidul a fost elaborat în cadrul Proiectului „Consolidarea colectivităților școlare: creșterea rolului părinților și comunităților în guvernarea educației. 2018”, implementat de Institutul de Politici Publice în cadrul Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros-Moldova, cu susținerea financiară a Programului de Sprijinire a Educației al Fundațiilor pentru o Societate Deschisă.

Stipulările acestui ghid sunt ale alcătuitorului și nu reflectă în mod neapărat poziția Institutului de Politici Publice, a Fundațiilor pentru o Societate Deschisă și a Fundației Soros-Moldova.

Redactor: Lilia Toma

Procesare computerizată și copertă: Nadia Potânga

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Ghid pentru reprezentanții părinților și ai comunităților locale în organele consultative și administrative din învățământul general / Inst. de Politici Publice; alcăt.: Anatol Gremalschi. – Chișinău: S. n., 2018 (Tipogr. "Lexon-Prim"). – 52 p.: fot.

Referințe bibliogr.: p. 34-35 (17 tit.). – Apare cu susținerea financiară a Programului de Sprijinire a Educației al Fundațiilor pentru o Soc. Deschisă. – 200 ex.

ISBN 978-9975-139-78-6.

1. Cui este destinat acest Ghid	4
2. De ce este nevoie de un astfel de ghid	5
3. De ce părinții și reprezentanții comunităților locale trebuie să se implice	7
4. Cadrul normativ-juridic și activitățile recomandate	8
4.1. Codul Educației	8
4.2. Regulamentul-tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar general	13
4.3. Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a consiliului de administrație din instituțiile de învățământ general	18
4.4. Codul de etică al cadrului didactic	22
4.5. Planul sectorial anticorupție în domeniul educației	27
5. Memo	30
5.1. Informații pentru membrii consiliilor de administrație ale instituțiilor de învățământ	30
5.2. Informații pentru membrii consiliilor de etică ale instituțiilor de învățământ	31
6. Referințe bibliografice	34
 Anexa 1. Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a consiliului de administrație din instituțiile de învățământ general	 36
 Anexa 2. Regulamentul-tip de organizare și funcționare a consiliului de etică al instituției de învățământ general	 46

1. CUI ESTE DESTINAT ACEST GHID

Acest Ghid este destinat reprezentanților părinților, ai comunităților locale, ai organizațiilor societății civile din cadrul organelor consultative și administrative din învățământul general.

Scopul Ghidului constă în informarea reprezentanților în cauză privind împuternicirile pe care le au în guvernarea educației și oferirea de modele de participare proactivă la administrarea instituțiilor de învățământ și a rețelelor de instituții educaționale din țară.

Cititorii vor găsi în acest Ghid informații complete referitoare la următoarele aspecte ale participării lor la viața școlii:

- cadrul normativ-juridic al organelor consultative și administrative din învățământul general;
- modalitățile de selectare a reprezentanților părinților și ai comunităților locale în organele consultative și administrative din învățământul general;
- procesul de elaborare, aprobare și implementare a deciziilor organelor consultative și administrative din învățământul general;
- formele de participare a reprezentanților părinților și ai comunităților locale în elaborarea, aprobarea și implementarea deciziilor organelor consultative și administrative din învățământul general.

Necesitatea elaborării prezentului Ghid derivă din următoarele considerențe:

- cadrul normativ-juridic în vigoare oferă părinților și reprezentanților comunităților locale anumite oportunități de participare în administrarea instituțiilor de învățământ: participarea la adunările părinților convocate la nivel de clase; înaintarea reprezentanților în consiliile administrative ale școlilor; crearea de organizații obștești și stabilirea unor parteneriate cu instituțiile de învățământ, participarea la alegerea disciplinelor școlare opționale și a disciplinelor din planul-cadru la decizia autorităților locale;
- cu regret, chiar și aceste oportunități, care sunt relativ modeste, nu sunt valorificate în deplină măsură de către părinți și comunitățile locale, una dintre cauzele principale fiind necunoașterea de către părinți atât a împuternicirilor, fie și reduse, care le revin, cât și a metodelor de realizare a acestor împuterniciri;
- în mare parte, activitatea organizațiilor obștești ale părinților este axată pe colectarea de mijloace financiare și pe participarea episodică la lucrări de reparații cosmetice. Reprezentanții comunităților locale nu se arată prea interesați să participe la viața școlii, în special după trecerea instituțiilor de învățământ din subordinea primăriilor în subordinea consiliilor raionale;
- administrațiile instituțiilor de învățământ și organele locale de specialitate în domeniul învățământului nu prea manifestă deschidere pentru atragerea părinților și a reprezentanților comunităților la guvernarea educației. Se atestă cazuri în care unii conducători de instituții și de direcții de învățământ propun revizuirea Codului Educației prin revenirea la metode centralizate de administrare și de excludere a „nespecialiștilor” din organele consultative și de conducere din școli și direcții de învățământ.

În procesul elaborării Ghidului, au fost colectate, sistematizate și analizate următoarele materiale:

- acte normativ-juridice (legi ale educației, statute ale instituțiilor de învățământ, regulamente de funcționare ale instituțiilor de învățământ etc.) din țările cu tradiții în domeniu și din țările cu un parcurs istoric similar cu cel al Republicii Moldova;
- acte de constituire a parteneriatelor școală-părinți-comunitate atât din țările în care administrarea învățământului este realizată de „specialiști”, iar părinților și reprezentanților comunităților locale le revine doar un rol consultativ, cât și din țările în care părinții și comunitățile locale sunt împuterniciți cu funcții de decizie;
- statute, programe și rapoarte de activitate, rapoarte de executare a bugetelor ale organizațiilor obștești ale părinților din mai multe țări;
- pagini web ale asociațiilor TPA (*Teacher Parents Associations*), model caracteristic țărilor anglofone, și pagini web ale instituțiilor de învățământ în care părinții prin lege devin membrii ai comunităților școlare.

Totodată, la elaborarea Ghidului s-a ținut cont de experiența implementării ghidului destinat organizațiilor obștești ale părinților care au elevi în instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal¹.

¹ Anatol Gremalschi, Dan Perciun, Ionela Costachi, *Ghid pentru organizațiile obștești ale părinților elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal*, Chișinău, 2016. – 90 p.

3. DE CE PĂRINȚII ȘI REPREZENTANȚII COMUNITĂȚILOR LOCALE TREBUIE SĂ SE IMPLICE

7

Este cunoscut faptul că implicarea părinților reprezintă un factor semnificativ de asigurare a succesului școlar. Conform multiplelor studii realizate în țările cu mari tradiții în domeniul învățământului, implicarea părinților²:

- a) contribuie la atingerea unor rezultate mai bune ale învățării;
- b) duce la creșterea motivației copiilor de a învăța;
- c) formează și dezvoltă cultul învățării;
- d) reduce absenteismul și abandonul școlar;
- e) racordează oferta educațională a școlii la cerințele beneficiarilor direcți
ai educației – elevi, părinți și comunități;
- f) dezvoltă parteneriatele elevi–părinți–școală–comunitate;
- g) consolidează legăturile umane dintre copii, părinți și cadrele didactice;
- h) creează medii incluzive de învățare, oferind tuturor copiilor posibilitatea
de a se dezvolta și a se afirma;
- i) eficientizează comunicarea între școală și părinte;
- j) consolidează meritocrația, diminuează fraudă academică;
- k) sporește autoritatea și prestigiul cadrelor didactice din școală;
- l) contribuie la socializarea academică (educațională) a părinților;
- m) crește nivelul de încredere a părinților în cadrele didactice;
- n) oferă sprijin școlii în extinderea și diversificarea activităților instructiv-
educaționale, cultural-sportive și de agrement;
- o) contribuie la îmbunătățirea condițiilor fizice în școală.

² Anatol Gremalschi, Dan Perciun, Ionela Costachi, *Ghid pentru organizațiile obștești ale părinților elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal*, Chișinău, 2016. – 90 p.

4. CADRUL NORMATIV-JURIDIC ȘI ACTIVITĂȚILE RECOMANDATE

4.1. CODUL EDUCAȚIEI

Intrat în vigoare la sfârșitul anului 2014, acest act conține prevederi expli-cite referitoare la participarea reprezentanților părinților și ai comunități-lor locale la administrarea învățământului general³. Idealul educațional al școlii din Republica Moldova este definit în articolul 6 al Codului.

Idealul educațional

Idealul educațional al școlii din Republica Moldova constă în formarea perso-nalității cu spirit de inițiativă, capabilă de autodezvoltare, care posedă nu nu-mai un sistem de cunoștințe și competențe necesare pentru angajare pe piața muncii, dar și independență de opinie și acțiune, fiind deschisă pentru dialog intercultural în contextul valorilor naționale și universale asumate.

Codul Educației, art. 6

Imediat în articolul următor, intitulat „Principiile fundamentale ale educa-ției”, Codul statuează mai multe principii care au o legătură directă cu răs-punderea publică a instituțiilor de învățământ și cu participarea părinților și a comunităților la guvernarea acestora:

³ Monitorul Oficial al RM, nr. 319-324 din 24.10.2014, art. nr.: 634.

Principiile fundamentale ale educației

Educația se întemeiază pe următoarele principii fundamentale:

- a) principiul echității – în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare;
- b) principiul calității – în baza căruia activitățile de învățământ se raportează la standardele naționale de referință și la bunele practici naționale și internaționale;
- c) principiul relevanței – în baza căruia educația răspunde nevoilor de dezvoltare personală și social-economice;
- d) principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia;
- e) principiul libertății de gândire și al independenței față de ideologii, dogme religioase și doctrine politice;
- f) principiul respectării dreptului la opinie al elevului/studentului ca beneficiar direct al sistemului de învățământ;
- g) principiul incluziunii sociale;
- h) principiul asigurării egalității;
- i) principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, inclusiv a dreptului la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase;
- j) principiul unității și integralității spațiului educațional;
- k) principiul eficienței manageriale și financiare;
- l) principiul descentralizării și autonomiei instituționale;
- m) principiul răspunderii publice – în baza căruia instituțiile de învățământ răspund public de performanțele lor;
- n) principiul transparenței;
- o) principiul participării și responsabilității comunității, a părinților și a altor actori sociali interesați;
- p) principiul susținerii și promovării personalului din educație;
- q) principiul învățământului laic.

Codul Educației, art. 7

Aceste principii sunt dezvoltate în articolul imediat următor al Codului:

Parteneriatul în sistemul de educație

- (1) În sistemul educațional este încurajat dialogul social și parteneriatul instituțiilor de învățământ cu instituțiile din sfera de cercetare, cu sindicatele, cu mediul de afaceri, cu societatea civilă și cu mass-media, realizate în condițiile legislației în vigoare.
- (2) Ministerul Educației proiectează și aplică strategiile naționale de dezvoltare a sistemului educațional cu consultarea autorităților administrației publice centrale și locale, precum și a partenerilor sociali.

Codul Educației, art. 8

Articolul 49 al Codului Educației statuează în mod explicit includerea reprezentanților părinților și ai administrației publice locale în componența organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ general. Tot în acest articol, reprezentanților societății civile și ai mediului de afaceri le se oferă dreptul de a participa la ședințele acestor organe:

Organele de conducere ale instituției de învățământ general

(1) La nivelul instituției de învățământ general funcționează:

a) consiliul de administrație al instituției de învățământ, cu rol de decizie în domeniul administrativ, care este format din: director, un director adjunct, un reprezentant delegat de administrația publică din unitatea administrativ-teritorială de nivelul întâi în care se află instituția, trei reprezentanți ai părinților, delegați de adunarea generală a părinților, doi reprezentanți ai cadrelor didactice, delegați de consiliul profesoral, și un reprezentant al elevilor, delegat de consiliul elevilor din instituție;

b) consiliul profesoral al instituției de învățământ, cu rol de decizie în domeniul educațional, care este format din personalul didactic din instituția respectivă și este condus de directorul instituției de învățământ.

(2) Consiliul de administrație este condus de o altă persoană decât directorul instituției de învățământ, desemnată de membrii consiliului prin vot secret.

(3) La ședințele consiliului de administrație pot participa reprezentanți ai societății civile și ai mediului de afaceri.

(4) Consiliul de administrație funcționează în baza unui regulament-cadru aprobat de Ministerul Educației.

(5) Consiliul de administrație al instituției de învățământ general are următoarele competențe:

a) participă, prin reprezentanții săi, în comisia de concurs pentru desemnarea directorului instituției de învățământ;

b) participă, prin reprezentanții săi, la evaluarea directorului instituției de învățământ;

c) avizează bugetul instituției; d) aprobă planul de dezvoltare al instituției;

e) gestionează resursele financiare provenite din alte surse decât cele bugetare;

f) aprobă componenta școlară a planului-cadru la nivelul instituției;

g) avizează normele de completare a claselor, numărul de clase și schema de încadrare a personalului instituției.

Codul Educației, art. 49

Accentuăm faptul că cei trei reprezentanți ai părinților în consiliul de administrație pot influența într-o măsură decisivă luarea deciziilor ce au o

importanță primordială pentru instituția de învățământ: alegerea cadrelor de conducere, elaborarea planului de dezvoltare strategică, avizarea bugetelor, aprobarea componentei școlare a planurilor de învățământ.

Atenție mare! Spre deosebire de managementul instituțiilor de învățământ, Codul Educației nu conține prevederi explicite referitoare la includerea reprezentanților părinților în structurile de conducere ale organului local de specialitate în domeniul învățământului. Astfel, deși articolul 48 al Codului Educației stabilește modul de constituire a acestor structuri (consiliile de administrație se constituie prin ordine ale conducătorilor organelor în cauză, iar componența nominală a consiliilor consultative se aprobă prin deciziile autorităților administrației publice locale), cerințele față de componența acestora lipsesc.

Prin urmare, **părinții sunt încurajați să ceară modificarea Codului Educației** prin stabilirea unor cote explicite pentru reprezentanții lor în structurile de conducere ale organelor locale de specialitate în domeniul învățământului.

Un rol important în activitatea reprezentanților părinților, ai comunităților locale și ai societății civile în structurile organelor de conducere ale învățământului general îl are cunoașterea drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților. Drepturile și obligațiile în cauză sunt stipulate în mod explicit în articolul 138 al Codului Educației:

Drepturile și obligațiile părinților sau altor reprezentanți legali ai copiilor și elevilor

(1) Părinții sau alți reprezentanți legali ai copiilor și elevilor au dreptul:

- a) să aleagă instituția de învățământ în care să înscrie copilul;
- b) să participe la întocmirea programului de activitate al instituției de învățământ;
- c) să solicite respectarea drepturilor și libertăților copilului în instituția de învățământ;
- d) să ia cunoștință de organizarea și conținutul procesului de învățământ, precum și de rezultatele evaluării cunoștințelor copiilor lor, în conformitate cu regulamentele instituționale;
- e) să aleagă și să fie aleși în organele administrative și consultative ale instituției de învățământ;
- f) să înființeze asociații filantropice ale părinților, având ca scop principal contribuirea la dezvoltarea instituției de învățământ.

(2) Părinții sau alți reprezentanți legali ai copiilor și elevilor au următoarele obligații:

- a) să asigure educarea copilului în familie și să creeze condiții adecvate pentru pregătirea temelor și frecventarea studiilor, pentru dezvoltarea aptitudinilor, participarea la activități extrașcolare și pentru autoinstruire;
- b) să asigure școlarizarea obligatorie a copiilor de vârstă școlară;
- c) să colaboreze cu instituția de învățământ, contribuind la realizarea obiectivelor educaționale;
- d) să urmărească, în colaborare cu conducerea instituției de învățământ și cadrele didactice, situația școlară și comportamentul copilului sau elevului în instituția de învățământ.

(3) Părinții sau alți reprezentanți legali ai copiilor care nu manifestă responsabilitate și nu asigură educarea și instruirea copilului sunt pasibili de răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Codul Educației, art. 138

Atenție mare! Reprezentanții părinților, ai comunităților locale și ai organizațiilor societății civile sunt încurajați să desfășoare activități ce au drept scop creșterea nivelului de cunoaștere a drepturilor părinților, de respectare de către ei a obligațiilor ce le revin, de înființare a asociațiilor filantropice ale părinților. Este important ca activitatea acestor asociații să se deruleze în deplină conformitate cu cerințele Codului Educației și să nu ducă la crearea condițiilor ce ar favoriza încălcarea Codului de etică al Cadrului didactic.

Regulamentul-tip⁴ stabilește modul de organizare și de funcționare a instituțiilor de învățământ primar, a instituțiilor de învățământ primar și secundar general, ciclul I (gimnaziu) și ciclul II (liceu). Regulamentul se aplică și în instituțiile de învățământ primar și secundar general cu programe combinate (școală primară-grădiniță, gimnaziu-grădiniță) în limita în care este relevant și se referă la activitatea acestora.

Una dintre principalele prevederi ale Regulamentului în cauză se referă la dreptul instituției de învățământ de a-și stabili, în funcție de solicitările elevilor, de resursele didactice și tehnico-materiale disponibile, componenta variabilă a planului de învățământ, constituită din pachetul disciplinelor opționale, oferite de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (pct. 18 al Regulamentului). Această componentă se stabilește în baza cererii elevilor/reprezentanților legali ai acestora printr-o cerere scrisă, care trebuie depusă pe numele conducătorului instituției de învățământ (pct. 19 al Regulamentului).

Practica actuală relevă faptul că mulți elevi și părinți nu își cunosc acest drept. Prin urmare, reprezentanții părinților în organele consultative și decizionale ale instituțiilor de învățământ sunt încurajați să informeze elevii și părinții/reprezentanții legali ai acestora să-și formuleze opțiunile pentru anul viitor de studii pentru disciplinele pe care ei și le-ar dori incluse în componenta variabilă a planului de învățământ al instituției în cauză.

În scopul asigurării accesului la studii, reprezentanții părinților în organele consultative și decizionale ale instituțiilor de învățământ vor avea grijă ca planul de înmatriculare al fiecărei instituții de învățământ să fie făcut public în termene utile: până la 10 martie pentru clasele primare și până la 25 mai a anului școlar în curs pentru clasele gimnaziale (pct. 35 al Regulamentului).

În scopul participării efective la administrarea instituțiilor de învățământ, reprezentanții părinților își vor forma o imagine clară despre organele de conducere și consultative ce activează în școli și împuternicirile acestora:

⁴ Ordinul Ministerului Educației nr. 235 din 25 martie 2016.

Organele de conducere și organele consultative ale instituției de învățământ

În instituție funcționează următoarele organe de conducere:

- a) Consiliul de administrație;
- b) Consiliul profesoral.

În instituție funcționează următoarele organe consultative:

- a) comisii metodice ale profesorilor;
- b) comisii metodice ale diriginților;
- c) Comisia de atestare a cadrelor didactice și manageriale;
- d) Comisia multidisciplinară intrașcolară pentru protecția copilului în situație de risc, alte comisii, reieșind din necesitățile instituției;
- e) Consiliul elevilor;
- f) Consiliul părinților.

*Regulamentul-tip de organizare și funcționare
a instituțiilor de învățământ primar și secundar general*

Consiliul de administrație este organul de conducere al instituției cu rol de decizie în domeniul administrativ. Activitatea acestui consiliu este reglementată de un regulament dedicat, ce va fi studiat în paragraful ce urmează.

Consiliul profesoral este organul suprem de conducere cu rol de decizie în domeniul educațional, format din personalul didactic al instituției. Regulamentul de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar general nu prevede în mod explicit posibilitatea participării reprezentanților părinților la ședințele consiliului profesoral, însă, conform literiei și spiritului Codului Educației, părinții/reprezentanții legali ai copiilor ar trebui să insiste și să fie admiși, evident, fără dreptul de vot și de intervenție nesolicitată, la ședințele acestui consiliu.

Comisiile metodice ale profesorilor și ale diriginților examinează problemele ce țin de conținuturile și metodele de predare-învățare-evaluare. Deși actele normative în vigoare nu reglementează participarea părinților/reprezentanților legali ai copiilor la activitatea acestor comisii, este important ca ei să aibă grijă de proiectarea ofertei educaționale a instituțiilor de învățământ. De asemenea, reprezentanții părinților în organele consultative și decizionale ale instituțiilor de învățământ vor colabora cu comisiile metodice ale diriginților, în special în aspectele ce țin de participarea elevilor și părinților la activitățile de voluntariat, la activitățile extrașcolare, la cele de orientare profesională a elevilor și de ghidare în carieră.

Comisia de atestare a cadrelor didactice și manageriale din cadrul instituției de învățământ este constituită din cadre didactice cu gradul al doilea, întâi și superior, care au rezultate deosebite și eficiență în activitatea didactică recunoscute la nivel raional/municipal/național, sau cu grad științific în domeniu și un reprezentant al organului sindical. Deși *Regulamentul de atestare a cadrelor didactice din învățământul general, profesional tehnic și din cadrul serviciilor de asistență psihopedagogică* în vigoare⁵ nu prevede participarea reprezentanților părinților la ședințele acestor comisii, ei ar putea să-și expună opinia în cadrul colectării materialelor pentru portofoliile de atestare, în special în aspectele ce țin de participarea cadrelor didactice la activitățile de voluntariat în comunitate, de parteneriate cu ONG-urile active în domeniul educației și al promovării drepturilor copilului.

Consiliile elevilor reprezintă organe de autoconducere școlară la nivel de instituție și de raion/municipiu/UTA. Fiind structuri reprezentative și consultative ale elevilor, consiliile în cauză asigură dreptul copiilor și tinerilor la libera exprimare. La nivel național, activitatea Consiliului Național se desfășoară conform *Regulamentului de constituire și funcționare a Consiliului Național al Elevilor de pe lângă Ministerul Educației*⁶. La nivel raional/municipal/UTA și instituțional, activitatea consiliilor în cauză se desfășoară în baza regulamentelor proprii.

Evident, reprezentanții părinților nu pot fi membri ai consiliilor elevilor, însă părinții și reprezentanții legali ai copiilor sunt încurajați să monitorizeze corectitudinea procedurilor de constituire a consiliilor în cauză, să orienteze și să îndrume elevii să-și aleagă colegii care-i reprezintă nu doar în aspectele ce țin de învățare, dar și în cele ce țin de participarea activă la viața școlii și a comunității.

Consiliile părinților reprezintă interesele părinților și altor reprezentanți legali ai elevilor în organele consultative și decizionale ale instituțiilor de învățământ. Atribuțiile consiliilor părinților sunt expuse în compartimente distincte ale *Regulamentului-tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar general*. Se recomandă ca reglementările referitoare la drepturile părinților și altor reprezentanți legali ai elevilor și la atribuțiile consiliilor în cauză să fie afișate pe panourile informative ale instituțiilor de învățământ și ale organizațiilor obștești ale părinților, să fie postate pe paginile web ale acestora.

⁵ Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 62 din 23.01.2018.

⁶ Ordinul Ministerului Educației nr. 241 din 20 aprilie 2017.

COMITETUL DE PĂRINȚI AL CLASEI

- (1) Comitetul de părinți al clasei se alege în fiecare an în cadrul adunării generale a părinților/altor reprezentanți legali ai elevilor clasei, convocați de diriginte, care prezidează ședința.
- (2) Convocarea adunării generale a părinților pentru alegerea comitetului de părinți al clasei are loc în primele 30 de zile de la începerea cursurilor anului școlar.
- (3) Comitetul de părinți se compune din trei/cinci persoane: un președinte și doi/patru membri.
- (4) La propunerea/solicitarea președintelui comitetului de părinți ai clasei, dirigințele poate convoca adunarea generală a părinților ori de câte ori este necesar.
- (5) Comitetul de părinți reprezintă interesele părinților/altor reprezentanți legali ai elevilor clasei în adunarea generală a părinților la nivelul instituției, în consiliul administrativ și în consiliul clasei.
- (7) Comitetul de părinți al clasei are următoarele atribuții:
 - a) ajută învățătorul/dirigintele în activitatea de îmbunătățire a frecvenței elevilor;
 - b) sprijină dirigințele în activitatea de consiliere și de orientare socioprofesională sau de integrare socială a absolvenților;
 - c) sprijină dirigințele în organizarea și desfășurarea unor activități extrașcolare.

*Regulamentul-tip de organizare și funcționare
a instituțiilor de învățământ primar și secundar general*

CONSILIUL REPREZENTATIV AL PĂRINȚILOR LA NIVEL DE INSTITUȚIE

- (1) La nivelul fiecărei instituții funcționează consiliul reprezentativ al părinților.
- (2) Consiliul reprezentativ al părinților din instituție este compus din președinții comitetelor de părinți ai tuturor claselor.
- (3) Consiliul reprezentativ al părinților își desemnează reprezentanții săi în organele de conducere ale instituției.
- (4) Consiliul reprezentativ al părinților la nivel de instituție are următoarele atribuții:
 - a) sprijină parteneriatele educaționale dintre instituția de învățământ și instituțiile cu rol educativ în plan local;
 - b) susține instituția în derularea programelor și proiectelor comunitare, de prevenire și de combatere a abandonului școlar;
 - c) susține conducerea instituției școlare în organizarea și desfășurarea consultațiilor cu părinții pe teme educaționale;
 - d) conlucrează cu comisiile de ocrotire a minorilor, cu organele de autoritate tutelară sau cu organizațiile neguvernamentale cu atribuții în acest sens, în vederea soluționării situației elevilor care au nevoie de ocrotire.

*Regulamentul-tip de organizare și funcționare
a instituțiilor de învățământ primar și secundar general*

Accentuăm faptul că consiliile părinților, reprezentanții părinților în organele consultative și decizionale ale instituțiilor de învățământ trebuie să cunoască în detalii reglementările referitoare la administrarea economico-financiară a instituțiilor de învățământ, și anume sursele de finanțare, eventualele încasări de bani de la părinți, activitățile didactice cu plată.

Finanțarea instituțiilor de învățământ

Finanțarea instituției se efectuează în modul stabilit din următoarele surse:

- a) bugetul de stat;
- b) surse extrabugetare (servicii educaționale suplimentar prestate populației, donații și vărsăminte benevole ale persoanelor fizice și juridice, alte venituri legale);
- c) vărsăminte de bani pentru nevoile liceului, efectuate pe principii strict benevole, cu destinație concretă, la contul special al instituției sau la un alt cont deschis în acest scop, cu eliberarea pentru donatori a unor recipise sau chitanțe corespunzătoare. Beneficiarii mijloacelor bănești încasate de la donatorii benevoli vor prezenta, anual, dări de seamă în fața donatorilor cu privire la cheltuirea sumelor încasate.

Se interzic:

- a) încasările de bani de la părinți de către persoanele fizice neautorizate, pentru nevoile instituției de învățământ (reparații, renovări, amenajări etc.);
- b) intimidarea, sub orice formă, a elevilor, părinților/altor reprezentanți legali în vederea obligării lor să facă vărsăminte bănești pentru diverse scopuri;
- c) organizarea și desfășurarea neautorizată de activități didactice cu plată sub orice formă.

*Regulamentul-tip de organizare și funcționare
a instituțiilor de învățământ primar și secundar general*

Atenție mare! Consiliile reprezentative ale părinților din instituțiile de învățământ nu sunt persoane juridice și ele nu trebuie confundate cu organizațiile obștești ale părinților. Organizațiile obștești ale părinților sunt entități distincte, activitatea lor fiind reglementată de Codul Civil⁷, Legea cu privire la fundații⁸, Legea cu privire la filantropie și sponsorizare⁹, Legea cu privire la asociațiile obștești¹⁰. Recomandări referitoare la interacțiunea dintre organizațiile obștești ale părinților și instituțiile de învățământ, inclusiv cu consiliile reprezentative ale părinților, pot fi găsite în *Ghidul pentru organizațiile obștești ale părinților elevilor din învățământul primar*,

⁷ Monitorul Oficial al RM, nr. 82-86 din 22.06.2002, art. nr: 661.

⁸ Monitorul Oficial al RM, nr. 118 din 28.10.1999, art. nr: 556.

⁹ Monitorul Oficial al RM, nr. 185 din 31.12.2002, art. nr: 1394.

¹⁰ Monitorul Oficial al RM, nr. 6 din 23.01.1997, art. nr: 54.

gimnazial și liceal, elaborat în cadrul Proiectului „Școli transparente – comunități prospere”, implementat de Centrul de Analiză și Evaluare a Reformelor cu suportul financiar al Ambasadei Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord la Chișinău.

4.3. REGULAMENTUL-CADRU DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE DIN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT GENERAL

Conform Regulamentului-tip¹¹, consiliul de administrație este organ de conducere al instituțiilor de învățământ general, cu misiunea de a asigura respectarea prevederilor legale de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ. Consiliul de administrație se instituie prin ordinul conducătorului organului local de specialitate în domeniul învățământului – în cazul instituțiilor publice de educație timpurie (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar), instituțiilor de învățământ extrașcolar (de nivel local și raional), instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial și liceal, prin ordinul ministrului Educației – în cazul instituțiilor publice de învățământ special, instituțiilor de învățământ extrașcolar de nivel național, alternativelor educaționale sau altor instituții publice de învățământ subordonate Ministerului sau prin ordinul fondatorului – în cazul instituțiilor private de învățământ general (pct. 4 al Regulamentului-cadru).

În consiliul de administrație reprezentanții părinților sunt nominalizați dintre părinții elevilor școlarizați în instituția de învățământ, prin vot deschis, de către adunarea generală a părinților (pct. 12 al Regulamentului-cadru).

Accentuăm faptul că, spre deosebire de situația de până la intrarea în vigoare a noului Cod al Educației (noiembrie 2014), în prezent consiliul de administrație are competențe și atribuții cu mult mai largi, iar ponderea relativ mare de reprezentanți ai părinților din componența acestuia oferă părinților posibilități efective de a participa la guvernarea instituțiilor de învățământ, de a racorda oferta educațională a școlii la necesitățile propriilor copii.

¹¹ Ordinul Ministerului Educației nr. 77 din 20 februarie 2015.

Competențele consiliului de administrație

Ca organ de conducere cu rol de decizie în domeniul administrativ al instituției de învățământ, consiliul de administrație are următoarele competențe:

- (1) participa, prin reprezentanții săi, în comisia de concurs pentru desemnarea directorului și directorilor adjuncți ai instituției de învățământ;
- (2) participa, prin reprezentanții săi, la evaluarea directorului și directorilor adjuncți ai instituției de învățământ;
- (3) organizează audieri publice;
- (4) participă la elaborarea proiectului bugetului, asigurând transparența procesului, inclusiv prin organizarea de audieri publice, și avizează bugetul instituției de învățământ și rectificările la acesta;
- (5) aprobă planul de dezvoltare al instituției de învățământ;
- (6) gestionează resursele financiare provenite din alte surse decât cele bugetare, asigurând transparența și corectitudinea valorificării acestora;
- (7) aprobă componenta școlară a planului-cadru la nivelul instituției de învățământ;
- (8) avizează, în baza capacității de proiect a instituției și a prognozei efectivului de elevi, numărul de clase pe ani de studii și numărul de elevi în fiecare clasă; avizează schema de încadrare a personalului;
- (9) organizează completarea cardurilor de raportare în care solicită opinia comunității cu privire la satisfacția față de servicii și prioritățile de dezvoltare ale instituției.

*Regulamentul-cadru de organizare și funcționare
a consiliului de administrație din instituțiile de învățământ general, pct. 5*

În afară de exercitarea directă a atribuțiilor ce le revin în calitate de membri ai consiliului de administrație – înaintarea de propuneri, participarea la discuții și votarea propriu-zisă a deciziilor –, reprezentanții părinților sunt încurajați:

- să consulte opinia părinților referitoare la toate întrebările incluse în agendele ședințelor consiliului;
- să atragă părinții la organizarea și desfășurarea audierilor publice ale bugetului instituției de învățământ;
- să verifice modul în care instituția de învățământ asigură transparența procesului decizional;
- să participe la organizarea procesului de completare de către părinți și cetățenii din comunitate a cardurilor de raportare;
- să verifice respectarea de către conducerea instituției de învățământ a regulilor de proiectare a schemei de clase și de înrolare a elevilor.

Atribuțiile consiliului de administrație

Ca organ de conducere cu rol de decizie în domeniul administrativ al instituției de învățământ, consiliul de administrație are următoarele atribuții:

- (1) aprobă regulamentul intern al instituției de învățământ, elaborat de director, în care sunt înscrise drepturile și obligațiile reciproce ale instituției de învățământ, ale cadrelor didactice, ale elevilor și părinților lor;
- (2) își asumă, alături de director, răspunderea publică pentru performanța instituției de învățământ; stabilește taxele de școlarizare în instituțiile de învățământ privat;
- (3) stabilește destinația veniturilor proprii ale instituției de învățământ în concordanță cu planul operațional și planul de dezvoltare al instituției;
- (4) stabilește poziția instituției în relațiile cu părțile terțe;
- (5) elaborează tematica și graficul ședințelor consiliului de administrație;
- (6) stabilește responsabilitățile membrilor consiliului de administrație și procedurile de lucru;
- (7) avizează schema de încadrare a personalului;
- (8) stabilește, în urma consultării cu elevii și părinții, pe baza resurselor disponibile și a propunerilor consiliului profesoral, componenta școlară a planului-cadru la nivelul școlii, constituită din pachete disciplinare opționale oferite la nivelul instituției de învățământ, în conformitate cu prevederile legii;
- (9) aprobă, la propunerea directorului, componenta școlară a curriculumului, respectiv modulele de pregătire opționale elaborate la nivelul instituției de învățământ, în urma consultării consiliului profesoral, a consiliului elevilor, a structurilor asociative ale părinților, precum și a reprezentanților comunității locale și, după caz, a operatorilor economici cu care instituția are relații;
- (10) aprobă orarul instituției de învățământ și măsuri de optimizare a procesului didactic;
- (11) participă, în conformitate cu prevederile metodologiei de evaluare, aprobată de Ministerul Educației, la evaluarea activității personalului din instituția de învățământ;
- (12) participă la concursul pentru ocuparea funcțiilor de director și/sau de director adjunct;
- (13) participă la evaluarea directorului instituției de învățământ;
- (14) propune, motivat, angajatorului eliberarea din funcție a directorului instituției de învățământ publice cu votul a 2/3 din membri;
- (15) avizează fișele postului, care constituie anexa la contractul individual de muncă, pentru fiecare poziție; avizează revizuirea anuală a acestora, după caz;
- (16) propune directorului instituirea comisiilor de cercetare disciplinară pentru personalul didactic și personalul de conducere din instituția de învățământ;
- (17) solicită directorului, dezbate, aprobă și publică, cel puțin anual, rapoarte cu privire la activitatea instituției de învățământ pe pagina web oficială a entității cu competențe de instituire a consiliului de administrație.

*Regulamentul-cadru de organizare și funcționare
a consiliului de administrație din instituțiile de învățământ general, pct. 6*

În exercitarea atribuțiilor ce le revin în calitate de membri ai consiliului de administrație, în scopul respectării necondiționate a drepturilor copiilor și elevilor, reprezentanții părinților vor acorda o atenție deosebită la:

- elaborarea și aprobarea unui regulament de ordine internă care să corespundă în deplină măsură conceptului de școală prietenoasă copilului;
- recrutarea, stimularea și promovarea în carieră a acelor cadre didactice și de conducere care asigură realizarea potențialului fiecărui copil și elev, care creează o stare emoțională bună atât elevilor, cât și colegilor pedagogi;
- extinderea educației parentale și implicarea cât mai activă a părinților în viața școlii, în educarea propriilor copii;
- asigurarea reprezentării părinților în comisiile de cercetare disciplinară, în special în cazurile în care sunt cercetate eventuale abuzuri față de copii și elevi;
- realizarea în volum deplin a drepturilor elevilor privind alegerea propriilor trasee educaționale;
- asigurarea obiectivității rapoartelor cu privire la activitatea instituției de învățământ și diseminarea acestora în rândul părinților și al membrilor comunității;
- realizarea dreptului fiecărui părinte de a avea acces, în condițiile legii, la orice informație de interes public.

După caz, reprezentanții părinților în consiliul de administrație vor activa în strânsă măsură cu organizațiile obștești ale părinților, orientând activitatea acestora spre îmbunătățirea calității procesului educațional. Cooperarea instituțiilor de învățământ cu organizațiile obștești ale părinților se va realiza în conformitate cu *Regulamentul cu privire la cooperarea instituțiilor de învățământ cu asociațiile obștești ale părinților*¹², în măsura în care el nu contravine modificărilor ulterioare ale cadrului normativ-juridic al educației.

¹² Ordinul Ministerului Educației nr. 972 din 12 decembrie 2011.

Deși, formal, Codul de etică¹³ se referă doar la cadrele didactice și cele de conducere, cunoașterea lui de către părinți, de către reprezentanții organelor administrației publice locale și ai societății civile reprezintă o premisă importantă pentru crearea și funcționarea parteneriatelor școală-comunitate-familie. Accentuăm faptul că Codul nu are drept obiectiv instituționalizarea unor mecanisme de pedeapsă a cadrelor didactice și de conducere, ci crearea unui mediu educațional în care sunt promovate valorile educației. În ansamblu, Codul de etică al cadrului didactic trebuie tratat ca un contract moral între părinți/alți reprezentanți legali, elevi, copii, comunitatea locală și diferitele categorii de personal din sistemul de învățământ.

Obiectul Codului de etică al cadrului didactic

Codul reglementează raporturile profesionale ale cadrelor didactice și funcționează atât ca un contract moral între părinți/alți reprezentanți legali, elevi, copii, comunitatea locală și diferitele categorii de personal din sistemul de învățământ general și profesional tehnic responsabile de instruire și educație, cât și ca un sistem de standarde de conduită profesională, capabile să contribuie la coeziunea instituțională și a grupurilor de persoane implicate în activitatea educațională prin formarea și menținerea unui climat bazat pe cooperare și competiție după reguli corecte.

Codul de etică al cadrului didactic, pct. 3

Principalele prevederi ale Codului de etică al cadrului didactic de care trebuie să țină cont reprezentanții părinților și ai comunităților locale în organele consultative și administrative din învățământul general sunt:

- *Codul de etică instituie standarde unice de conduită a cadrelor didactice.* Crearea unui mediu favorabil pentru respectarea acestor standarde reprezintă o datorie morală a tuturor actorilor educaționali, inclusiv a părinților, a reprezentanților comunităților locale și ai organizațiilor societății civile.
- *Codul are drept scop ameliorarea calitativă a relațiilor dintre actorii educaționali.* O astfel de ameliorare este posibilă doar atunci când părinții, reprezentanții comunităților locale și ai societății civile cunosc și contribuie la respectarea normelor de conduită impuse cadrelor didactice și celor de conducere.

¹³ Monitorul Oficial al RM, nr. 59-67 din 18.03.2016, art. nr : 407.

- *Creșterea prestigiului și autorității personalului din învățământ* reprezintă un alt obiectiv de bază al Codului. Prin urmare, reprezentanții părinților, ai comunităților locale și ai organizațiilor societății civile vor opta pentru promovarea imaginii pozitive a cadrelor didactice și a celor de conducere din învățământ și nu vor admite generalizări nejustificate în cazul unor abateri ale acestora de la prevederile Codului de etică.
- *Codul de etică este orientat spre afirmarea integrității academice și eradicarea corupției.* Din datele studiilor sociologice¹⁴ derivă concluzia că în lupta cu corupția trebuie ținute nu doar comportamentele reprobabile ale unor cadre didactice și de conducere din învățământ, dar și cele ale unei părți semnificative din părinți care, în loc să participe într-un mod autentic la viața școlară a propriilor copii, preferă să le „cumpere” favoruri educaționale nemeritate.

Deciziile care trebuie promovate

În scopul respectării prevederilor Codului de etică al cadrului didactic, reprezentanții părinților, ai comunităților locale și ai organizațiilor societății civile în organele de conducere și consultative ale instituțiilor de învățământ vor contribui la elaborarea, promovarea și implementarea deciziilor care:

- asigură ocrotirea sănătății fizice, psihice și morale a elevilor și copiilor;
- asigură protecția datelor cu caracter personal ale elevilor;
- exclud din procesul educațional propaganda șovină, naționalistă, politică, religioasă, militaristă și asigură neimplicarea elevilor în acțiuni politice;
- garantează respectarea demnității și recunoașterea meritului personal al fiecărui elev;
- interzice activitățile care generează corupție sau acte conexe corupției.

Informațiile importante ce trebuie diseminate

Pe parcursul întregii lor activități, reprezentanții părinților, ai comunităților locale și ai organizațiilor societății civile în organele de conducere și consultative ale instituțiilor de învățământ vor întreprinde toate măsurile ce au drept scop diseminarea informațiilor despre normele de conduită a cadrelor didactice și de conducere din învățământul general.

Se recomandă ca normele ce urmează să fie afișate pe panourile informative ale instituțiilor de învățământ și ale organizațiilor obștești ale părinților, să fie postate pe paginile web ale acestora.

¹⁴ Anatol Gremalschi, Ion Jigău, Vasile Cantarji, *Etica și integritatea academică în învățământul general. Plățile informale în școli. Studiu sociologic*. Chișinău, 2018. – 56 p.

NORME DE CONDUITĂ A CADRELOR DIDACTICE ȘI DE CONDUCERE ÎN RELAȚIILE CU ELEVII, COPIII

În relațiile cu elevii, copiii, cadrele de conducere, cadrele didactice și cadrele didactice auxiliare respectă și aplică următoarele norme de conduită:

- (1) Ocrotirea sănătății fizice, psihice și morale a elevilor, copiilor prin:
 - a) supravegherea permanentă a acestora pe tot parcursul activităților în școală, precum și în cadrul celor organizate de instituția de învățământ în afara acesteia, în vederea asigurării depline a securității tuturor celor implicați în aceste acțiuni;
 - b) neadmiterea tratamentelor și pedepselor degradante, a discriminării sub orice formă și aplicării niciunei forme de violență fizică sau psihică;
 - c) asigurarea protecției fiecărui elev, copil prin denunțarea formelor de violență fizică exercitate asupra acestora, a oricărei forme de discriminare, de abuz, de neglijență sau de exploatare a elevilor, copiilor;
 - d) neadmiterea oricăror forme de abuz sexual, emoțional sau spiritual;
 - e) neadmiterea hărțuirii sexuale și a relațiilor sexuale cu elevii, inclusiv a celor consensuale.
- (2) Protecția datelor cu caracter personal ale elevilor.
- (3) Responsabilitate în vederea atingerii de către elevi a standardelor de performanță prevăzute de curriculumul național.
- (4) Neadmiterea propagandei șovine, naționaliste, politice, religioase, militariste în procesul educațional și a implicării elevilor în acțiuni politice (mitinguri, demonstrații, pichetări) de către persoanele responsabile de instruirea și educația elevilor, în cadrul instituțiilor de învățământ general și profesional tehnic sau în afara acestora.
- (5) Excluderea din relațiile cu copiii și elevii a oricărei forme de discriminare, asigurarea egalității de șanse și promovarea principiilor educației incluzive.
- (6) Respectarea demnității și recunoașterea meritului personal al fiecărui elev.
- (7) Interzicerea oricăror activități care generează corupție sau acte conexe corupției, cum ar fi:
 - a) primirea sau solicitarea de la elevi, părinți, asociațiile părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților) a unor foloase materiale și altor avantaje necuvenite (sume de bani, cadouri sau servicii), indiferent de destinația declarată a acestora;
 - b) inițierea sau organizarea proceselor de colectare de la elevi, părinți sau asociații ale părinților (sau orice altă formă de organizare a părinților) a unor foloase materiale și altor avantaje necuvenite;
 - d) impunerea de manuale care nu sunt incluse în Schema de închiriere și/sau a materialelor didactice auxiliare;
 - e) impunerea unor activități extracurriculare contra plată, cadouri sau altor favoruri;
 - f) fraudarea evaluărilor de orice tip contra bani, alte foloase materiale sau avantaje necuvenite;
 - g) traficul de influență și favoritismul în procesele de instruire și de evaluare;
 - h) servicii educaționale cu plată oferite elevilor, copiilor cu care interacționează direct la clasă.

Codul de etică al cadrului didactic, pct. 6

NORME DE CONDUITĂ A CADRELOR DIDACTICE ȘI DE CONDUCERE ÎN RELAȚIILE CU PĂRINȚII/ALȚI REPREZENTANȚI LEGALI AI COPIILOR

În relațiile cu părinții/alți reprezentanți legali ai copiilor, cadrele de conducere, cadrele didactice și cadrele didactice auxiliare respectă și aplică următoarele norme de conduită:

(1) Creșterea calității învățământului prin:

- a) acordarea de consultanță părinților/altor reprezentanți legali în educarea copiilor și susținerea rolului parental;
- b) stabilirea unei relații de încredere mutuală, a unei comunicări deschise și accesibile;
- c) disponibilitatea pentru rezolvarea problemelor educative enunțate de către părinți/alți reprezentanți legali ai copiilor;
- d) informarea părinților/altor reprezentanți legali despre toate aspectele activității elevilor prin furnizarea explicațiilor necesare înțelegerii și aprecierii conținutului serviciilor educative;
- e) informarea părinților/altor reprezentanți legali despre evoluția activității școlare, excluzând tendințele de prezentare parțială sau cu tentă subiectivă;
- f) respectarea confidențialității datelor furnizate și a dreptului la intimitate individuală și familială;
- g) persoanele responsabile de instruire și educație, în mod particular personalul didactic, nu impun, în relația cu părinții/reprezentanții legali, dobândirea/primirea de bunuri materiale sau sume de bani pentru serviciile educaționale oferite;
- h) consilierea părinților/altor reprezentanți legali privind alternativele de formare și dezvoltare optimă a copiilor lor, din perspectiva expertizei psihopedagogice și a respectării interesului superior al copilului.

(2) Protecția datelor cu caracter personal ale părinților/altor reprezentanți legali.

(3) Interzicerea oricăror activități care generează corupție sau acte conexe corupției, cum ar fi:

- a) primirea sau solicitarea de la părinți sau asociațiile părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților) a unor foloase materiale și/sau a altor avantaje necuvenite (sume de bani, cadouri sau servicii), indiferent de destinația declarată a acestora;
- b) inițierea sau organizarea proceselor de colectare de la părinți sau de la asociații părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților) a unor sume de bani sau cadouri, de prestare a anumitor servicii, indiferent de destinația declarată a acestora;
- c) inițierea sau participarea la procesele de creare a asociațiilor părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților);
- d) implicarea în procesele decizionale ale asociațiilor părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților);
- e) inițierea sau participarea la procesele de creare a fondurilor formale sau informale ale claselor, grupelor, instituțiilor de învățământ;
- f) încurajarea elevilor și părinților să contribuie la activitatea fondurilor formale sau informale ale claselor, grupelor, instituțiilor de învățământ.

Activități ce trebuie desfășurate în cadrul consiliilor de etică

Un rol important în respectarea de către toți actorii educaționali a prevederilor Codului de etică revine consiliilor de etică, care se creează la nivel școlar, raional/municipal și național. Aceste consilii includ în mod obligatoriu și reprezentanți ai elevilor, ai părinților, ai comunităților locale și ai societății civile.

Activitățile pe care ar trebui să le desfășoare reprezentanții părinților, ai comunităților locale și ai societății civile derivă din misiunea, funcțiile de bază și atribuțiile consiliilor în cauză, stipulate în mod expres în regulamentele respective¹⁵; ¹⁶:

- implicarea în activitățile de monitorizare a aplicării normelor de conduită morală și profesională de către cadrele didactice și cele de conducere;
- consultarea și consilierea părinților privind aplicarea normelor de conduită morală și profesională de către cadrele didactice și de conducere;
- informarea și îndrumarea părinților, a reprezentanților societății civile în desfășurarea de activități ce ar contribui la respectarea de către cadrele didactice și de conducere a normelor de conduită statuate în Codul de etică;
- promovarea intereselor legitime ale elevilor, părinților, comunităților, organizațiilor societății civile în cadrul organelor administrative și consultative din învățământ;
- consultarea opiniei părinților, identificarea nevoilor și propunerilor acestora, promovarea lor în cadrul ședințelor consiliilor de etică;
- asigurarea obiectivității și echidistanței în examinarea petițiilor, sesizărilor și cererilor înaintate de elevi și părinți;
- asigurarea respectării principiilor referitoare la supremația drepturilor copilului și a priorității intereselor beneficiarilor direcți ai educației – elevii și părinții – în corelare cu prezumția nevinovăției;

¹⁵ Regulamentul-tip de organizare și de funcționare a Consiliului de etică al instituției de învățământ. Aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 1095 din 30 decembrie 2016.

¹⁶ Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de etică al Inspectoratului Școlar Național. Aprobat prin Ordinul Inspectoratului Școlar Național nr. 42 din 30 septembrie 2016.

- promovarea exemplurilor de bune practici în atingerea scopurilor Codului de etică al cadrului didactic;
- încurajarea părinților și a comunităților locale să se implice în viața școlii.

Este important ca reprezentanții părinților, ai comunităților și ai societății civile în consiliile de etică să asigure o conexiune cât mai strânsă cu părinții și cetățenii din comunitățile respective, să identifice nevoile educaționale ale acestora, să înainteze propuneri de satisfacere a acestora. Totodată, pornind de la specificul misiunii, funcțiile de bază și atribuțiile consiliilor de etică, reprezentanții părinților și ai comunităților în consiliile de etică trebuie să identifice cauzele și să anticipeze apariția unor eventuale conflicte, iar în caz de apariție a acestora, să ajute administrațiile școlare în identificarea unor soluții ce nu ar afecta imaginea instituțiilor de învățământ și ar asigura respectarea necondiționată a drepturilor copiilor și elevilor.

4.5. PLANUL SECTORIAL ANTICORUPȚIE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI

Obiectivul Planului sectorial anticorupție în domeniul educației¹⁷ este creșterea integrității, a responsabilității și a rezistenței în fața riscurilor de corupție din partea personalului din sistemul de învățământ, precum și valorizarea rolului esențial al procesului educațional în promovarea integrității, implementarea codurilor de etică, reducerea practicilor inadecvate și imorale ce pot apărea în mediul educațional, mai ales a fenomenului plăților informale. În Planul în cauză se accentuează faptul că sectorul educațional este vulnerabil la corupție în contexte ca:

- colectarea plăților neformale în instituțiile de învățământ, inclusiv la înscrierea/admiterea copiilor în instituțiile respective;
- folosirea irațională și netransparentă a banilor publici;
- fraudă academică în instituțiile de învățământ;
- aplicarea deficitară a Codului de etică al cadrului didactic și pregătirea insuficientă a cadrelor didactice pentru promovarea educației de integritate și anticorupție.

Acțiunile Planului sectorial anticorupție sunt grupate în patru priorități:

¹⁷ Monitorul Oficial al RM, nr. 333-335 din 24.08.2018, Art. 895.

1. excluderea fenomenului colectării plăților informale în instituțiile de învățământ;
2. gestionarea eficientă și transparentă a banilor publici în instituțiile de învățământ;
3. reducerea incidenței fraudei academice în instituțiile de învățământ;
4. monitorizarea aplicării Codului de etică al cadrului didactic și pregătirea cadrelor didactice pentru promovarea educației de integritate și anticorupție.

Evident, în calitate de buni cetățeni ai acestei țări, atât reprezentanții părinților în organele consultative și decizionale ale instituțiilor de învățământ, cât și părinții în ansamblu trebuie să-și aducă aportul la realizarea acțiunilor din Planul sectorial anticorupție. Se preconizează că contribuția părinților va fi deosebit de semnificativă la realizarea acțiunilor enumerate în modelul de poster de mai jos.

Model de poster

CONTRIBUȚIA REPREZENTANȚILOR PĂRINȚILOR LA REALIZAREA PLANULUI SECTORIAL ANTICORUPȚIE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI

În scopul realizării Planului sectorial anticorupție, reprezentanții părinților în organele consultative și decizionale ale instituțiilor de învățământ:

- (1) vor urmări ca înființarea asociațiilor părintești și aderarea părinților la acestea să se facă doar în mod benevol;
- (2) vor combate practicile informale de înființare a fondului clasei de către părinți, în scopul colectării resurselor pentru efectuarea lucrărilor de reparație ori pentru cumpărarea cadourilor cu diverse prilejuri cadrelor didactice și membrilor administrației instituțiilor de învățământ;
- (3) vor opta pentru asigurarea transparenței rapoartelor financiare ale instituțiilor de învățământ;
- (4) vor preveni conflictele de interese în gestionarea fondurilor publice;
- (5) vor asigura informarea asociațiilor (organizațiilor) de părinți cu privire la bugetul aprobat (acordat) al instituției pentru anul de învățământ în gestiune, precum și cu privire la necesitățile suplimentare ale instituției, neacoperite de mijloacele bugetare acordate, prin afișarea informației la intrarea în instituții sau în alte locuri vizibile;
- (6) vor cultiva intoleranța față de acțiuni de fraudă academică (plagiat, copiat, mituire) în mediul educațional;
- (7) vor promova evaluarea echitabilă, bazată exclusiv pe meritele elevilor;

- (8) vor contribui la consolidarea integrității profesionale a cadrelor didactice și a administrației instituțiilor de învățământ pentru a servi drept model de urmat pentru discipolii lor;
- (9) vor contribui la creșterea autorității și eficacității consiliilor de etică din cadrul instituțiilor de învățământ;
- (10) vor mobiliza părinții pentru identificarea eventualelor încălcări ale prevederilor Codului de etică al cadrului didactic și vor solicita sancționarea în modul prevăzut de cadrul normativ/juridic în vigoare a persoanelor vinovate.

Întrucât o parte semnificativă dintre părinți încă mai consideră că fraudă academică nu este un lucru reprobabil, este important ca reprezentanții părinților în organele consultative și decizionale ale instituțiilor de învățământ să desfășoare în rândul părinților campanii formale și informale în favoarea integrității academice, a meritocrației, a egalității de șanse, pentru excluderea nepotismului și favoritismului.

5.1. INFORMAȚII PENTRU MEMBRII CONSILIILOR DE ADMINISTRAȚIE ALE INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Competențele consiliului de administrație al instituției de învățământ:

- participă prin reprezentanții săi la evaluarea și desemnarea conducerii instituțiilor de învățământ;
- participă prin reprezentanții săi la recrutarea, evaluarea, atestarea și promovarea în carieră a personalului didactic;
- aprobă planul de dezvoltare a instituției de învățământ;
- aprobă proiectul de buget și monitorizează executarea acestuia;
- gestionează resursele extrabugetare;
- aprobă componenta școlară a planului-cadru la nivelul instituției de învățământ;
- organizează completarea cardurilor de raportare;
- avizează numărul de clase pe ani de studii și numărul de elevi în fiecare clasă, precum și schema de încadrare a personalului.

Drepturile părintelui membru al consiliului de administrație al instituției de învățământ

În calitate de membru al consiliului de administrație al instituției de învățământ, aveți următoarele drepturi:

- dreptul de a participa la ședințele consiliului de administrație cu vot deplin;
- dreptul de a lua cunoștință, conform cadrului normativ-juridic în vigoare, cu toate documentele examinate în cadrul ședințelor consiliului de administrație;
- dreptul de a înainta propuneri și proiecte de documente;
- dreptul de a-și expune opinia în cadrul ședințelor consiliului de administrare;
- dreptul de a fi informat în timp util despre ordinea de zi a ședințelor preconizate ale consiliului de administrație.

În calitate de membru al consiliului de administrație al instituției de învățământ, aveți următoarele obligații:

1. să participați la ședințele consiliului de administrație și să vă implicați activ în examinarea problemelor incluse în ordinea de zi;
5. să promovați în cadrul ședințelor consiliului de administrație interesele legitime ale copiilor, elevilor și părinților;
6. să promovați imaginea pozitivă a instituției de învățământ, a cadrelor didactice și a celor de conducere;
7. să încurajați participarea părinților și a comunităților la viața școlii;
8. să susțineți parteneriatele instituției de învățământ cu organizațiile neguvernamentale active în domeniul educației;
9. să monitorizați respectarea regulamentelor de ordine internă și să mobilizați elevii și părinții pentru respectarea acestora;
10. să promovați conceptul de școală prietenoasă copilului;
11. să informați părinții despre deciziile luate de consiliul de administrație și să-i mobilizați pentru susținerea implementării acestora.

5.2. INFORMAȚII PENTRU MEMBRII CONSILIILOR DE ETICĂ ALE INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Competențele consiliului de etică al instituției de învățământ:

- examinează petițiile, sesizările și cererile depuse și constată încălcări sau neîncalcări ale prevederilor Codului de etică al cadrului didactic;
- desfășoară anchete;
- înaintează conducătorilor instituțiilor de învățământ, conducătorilor organelor locale de specialitate în domeniul învățământului, conducătorului Inspectoratului Național Școlar propuneri privind sancționarea angajaților din învățământ care au comis încălcări ale prezentului Cod, deciziile fiind luate de către organul căruia i se atribuie dreptul de angajare;
- elaborează recomandări privind aplicarea prevederilor Codului de etică al cadrului didactic;
- promovează exemple de bune practici în atingerea scopului Codului de etică al cadrului didactic.

Drepturile părintelui membru al consiliului de etică al instituției de învățământ

În calitate de membru al consiliului de etică al instituției de învățământ, aveți următoarele drepturi:

- dreptul de a participa la ședințele consiliului de etică cu vot deplin;
- dreptul de a lua cunoștință, conform cadrului normativ-juridic în vigoare, cu toate documentele examinate în cadrul ședințelor consiliului de etică;
- dreptul de a înainta propuneri și proiecte de documente;
- dreptul de a-și expune opinia în cadrul ședințelor consiliului de etică;
- dreptul de a fi informat în timp util despre ordinea de zi a ședințelor preconizate ale consiliului de etică.

Obligațiile părintelui membru al consiliului de etică al instituției de învățământ

În calitate de membru al consiliului de etică al instituției de învățământ, aveți următoarele obligații:

1. să participați la ședințele consiliului de etică și să vă implicați activ în examinarea problemelor incluse în ordinea de zi;
2. să promovați în cadrul ședințelor consiliului de etică interesele legitime ale copiilor, elevilor și părinților;
3. să raportați cazurile de abuz și violență;
4. să manifestați obiectivitate și principialitate în examinarea plângerilor și sesizărilor depuse la consiliul de etică;
5. să diseminați în rândul părinților și membrilor comunității practici pozitive de afirmare a eticii și integrității academice;
6. să promovați conceptul de școală prietenoasă copilului;
7. să informați părinții despre deciziile luate de consiliul de etică și să-i mobilizați pentru susținerea implementării acestora;
8. să respectați reglementările aplicabile, normele de etică și deontologie profesională, conform prevederilor legale;
9. să păstrați confidențialitatea asupra identității autorilor sesizărilor, petițiilor și cererilor, asupra documentelor consiliului, cu excepția actelor publice.

6. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. *Codul Educației* nr. 152 din 17 iulie 2014. Monitorul Oficial nr. 319-324 din 24.10.2014, Art. 634.
2. *Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020*. Aprobă prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 523 din 11.07.2011. Monitorul Oficial nr. 114-116 din 20.06.2014, Art. 589.
3. *Planul de acțiuni pe anii 2015-2017 pentru implementarea Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020*. Aprobă prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 858 din 17.12.2015. Monitorul Oficial nr. 346-360 din 25.12.2015, Art. 963.
4. *Strategia pentru protecția copilului pe anii 2014-2020*. Aprobă prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 434 din 10.06.2014. Monitorul Oficial nr. 160-166 din 20.06.2014, Art. 481.
5. *Planului de acțiuni pentru anii 2016-2020 privind implementarea Strategiei pentru protecția copilului pe anii 2014-2020*. Aprobă prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 835 din 04.07.2016. Monitorul Oficial nr. 204-205 din 12.07.2016, Art. 905.
6. *Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația – 2020”*. Aprobă prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 944 din 14.11.2014. Monitorul Oficial nr. 345-351 din 21.11.2014, Art. 1041.
7. *Planului sectorial anticorupție în domeniul educației pentru anii 2018-2020*. Aprobă prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 816 din 20.08.2018. Monitorul Oficial nr. 333-335 din 24.08.2018, Art. 895.
8. *Regulamentului privind cooperarea instituțiilor de învățământ cu asociațiile obștești ale părinților*. Aprobă prin Ordinul Ministerului Educației nr. 972 din 12 decembrie 2011. Monitorul Oficial nr. 227-232 din 23.12.2011, Art. 2030.
9. *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a consiliului de administrație din instituțiile de învățământ general*. Aprobă prin Ordinul Ministerului Educației nr. 77 din 20 februarie 2015.

10. *Codul de etică al cadrului didactic*. Aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 861 din 7 septembrie 2015. Monitorul Oficial nr. 59-67 din 18.03.2016, Art. 407.

11. *Regulamentul-tip de organizare și de funcționare a Consiliului de etică al instituției de învățământ*. Aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 1095 din 30 decembrie 2016.

12. *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de etică al Inspectoratului Școlar Național*. Aprobat prin Ordinul Inspectoratului Școlar Național nr. 42 din 30 septembrie 2016.

13. *Regulamentul-tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II*. Aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 235 din 25 martie 2016.

14. *Regulamentul de constituire și funcționare a Consiliului Național al Elevilor de pe lângă Ministerul Educației*. Aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 241 din 20 aprilie 2017.

15. *Regulamentul de atestare a cadrelor didactice din învățământul general, profesional tehnic și din cadrul serviciilor de asistență psihopedagogică*. Aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 62 din 23 ianuarie 2018.

16. Gremalschi, A., Perciun D., Costachi, I. *Ghid pentru organizațiile obștești ale părinților elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal*. Elaborat în cadrul Proiectului „Școli transparente – comunități prospere”, implementat de Centrul de Analiză și Evaluare a Reformelor cu suportul financiar al Ambasadei Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord la Chișinău. Chișinău, 2016. – 90 p.

17. Gremalschi, A., Jigău, I., Cantarji, V. *Etica și integritatea academică în învățământul general. Plățile informale în școli. Studiu sociologic*. Chișinău, 2018. – 56 p.

ANEXA 1. REGULAMENTUL-CADRU DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE DIN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT GENERAL

*Aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 77
din 20 februarie 2015*

I. Dispoziții generale

- 1.** Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a consiliului de administrație din instituțiile de învățământ general (în cele ce urmează – regulament) este elaborat în temeiul prevederilor art. 49 alin. (4) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014.
- 2.** Respectarea regulamentului este obligatorie pentru personalul de conducere din instituțiile de învățământ general, pentru organele locale de specialitate în domeniul învățământului și pentru Ministerul Educației, precum și pentru elevii și părinții care vin în contact cu instituția de învățământ și persoanele din entitățile implicate în activitățile instituțiilor de învățământ.
- 3.** Consiliul de administrație este organ de conducere al instituțiilor de învățământ general, cu misiunea de a asigura respectarea prevederilor legale de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ.
- 4.** Consiliul de administrație se instituie prin ordinul conducătorului organului local de specialitate în domeniul învățământului – în cazul instituțiilor publice de educație timpurie (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar), instituțiilor de învățământ extrașcolar (de nivel local și raional), instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial și liceal, prin ordinul ministrului Educației – în cazul instituțiilor publice de învățământ special, instituțiilor de învățământ extrașcolar de nivel național, alternativelor educaționale sau altor instituții publice de învățământ subordonate ministerului sau prin ordinul fondatorului – în cazul instituțiilor private de învățământ general (în cele ce urmează – entitatea cu competență de instituire a consiliului de administrație).

5. Ca organ de conducere cu rol de decizie în domeniul administrativ al instituției de învățământ, consiliul de administrație are următoarele competențe:

- 1) participă, prin reprezentanții săi, în comisia de concurs pentru desemnarea directorului și directorilor adjuncți ai instituției de învățământ;
- 2) participă, prin reprezentanții săi, la evaluarea directorului și directorilor adjuncți ai instituției de învățământ;
- 3) organizează audieri publice;
- 4) participă la elaborarea proiectului bugetului, asigurând transparența procesului, inclusiv prin organizarea de audieri publice, și avizează bugetul instituției de învățământ și rectificările la acesta;
- 5) aprobă planul de dezvoltare al instituției de învățământ;
- 6) gestionează resursele financiare provenite din alte surse decât cele bugetare, asigurând transparența și corectitudinea valorificării acestora;
- 7) aprobă componenta școlară a planului-cadru la nivelul instituției de învățământ;
- 8) avizează, în baza capacității de proiect a instituției și a prognozei efectivului de elevi, numărul de clase pe ani de studii și numărul de elevi în fiecare clasă; avizează schema de încadrare a personalului;
- 9) organizează completarea cardurilor de raportare în care solicită opinia comunității cu privire la satisfacția față de servicii și prioritățile de dezvoltare ale instituției.

6. Ca organ de conducere al instituției de învățământ, consiliul de administrație are următoarele atribuții:

- 1) aprobă regulamentul intern al instituției de învățământ elaborat de director, în care sunt înscrise drepturile și obligațiile reciproce ale instituției de învățământ, ale cadrelor didactice, ale elevilor și părinților lor;
- 2) își asumă, alături de director, răspunderea publică pentru performanțele instituției de învățământ; stabilește taxele de școlarizare în instituțiile de învățământ privat;
- 3) stabilește destinația veniturilor proprii ale instituției de învățământ, în concordanță cu planul operațional și planul de dezvoltare al instituției;
- 4) stabilește poziția instituției în relațiile cu părțile terțe;

- 5) elaborează tematica și graficul ședințelor consiliului de administrație;
- 6) stabilește responsabilitățile membrilor consiliului de administrație și procedurile de lucru;
- 7) avizează schema de încadrare a personalului;
- 8) stabilește, în urma consultării cu elevii și părinții, pe baza resurselor disponibile și a propunerilor consiliului profesoral, componenta școlară a planului-cadru la nivelul școlii, constituită din pachete disciplinare opționale oferite la nivelul instituției de învățământ, în conformitate cu prevederile legii;
- 9) aprobă, la propunerea directorului, componenta școlară a curriculumului, respectiv modulele de pregătire opționale elaborate la nivelul instituției de învățământ, în urma consultării consiliului profesoral, consiliului elevilor, structurilor asociative ale părinților, precum și a reprezentanților comunității locale și, după caz, a operatorilor economici cu care instituția are relații;
- 10) aprobă orarul instituției de învățământ și măsuri de optimizare a procesului didactic;
- 11) participă, în conformitate cu prevederile metodologiei de evaluare aprobate de Ministerul Educației, la evaluarea activității personalului din instituția de învățământ;
- 12) participă la concursul pentru ocuparea funcțiilor de director și/sau de director adjunct;
- 13) participă la evaluarea directorului instituției de învățământ;
- 14) propune, motivat, angajatorului eliberarea din funcție a directorului instituției de învățământ publice, cu votul a 2/3 din membri;
- 15) avizează fișele postului, care constituie anexa la contractul individual de muncă, pentru fiecare poziție; avizează revizuirea anuală a acestora, după caz;
- 16) propune directorului instituirea comisiilor de cercetare disciplinară pentru personalul didactic și personalul de conducere din instituția de învățământ;
- 17) solicită directorului, dezbate, aprobă și publică, cel puțin anual, rapoarte cu privire la activitatea instituției de învățământ pe pagina web oficială a entității cu competență de instituire a consiliului de administrație.

III. Structura, înființarea și funcționarea consiliului de administrație al instituției de învățământ

7. Din componența consiliului de administrație al instituției de învățământ general fac parte: directorul instituției de învățământ, un director adjunct, un reprezentant delegat de administrația publică locală din unitatea administrativ-teritorială de nivelul întâi în care se află instituția, trei reprezentanți ai părinților, delegați de adunarea generală a părinților, doi reprezentanți ai cadrelor didactice, delegați de consiliul profesoral și un reprezentant al elevilor, delegat de consiliul elevilor din instituție.

8. Conducătorul entității cu competență de instituire a consiliului de administrație solicită în scris, cu 15 zile înainte de expirarea mandatului consiliului de administrație în exercițiu, primarului localității în raza căreia funcționează instituția de învățământ, directorului instituției de învățământ, conducătorului sau reprezentanților adunării generale a părinților și conducerii consiliului elevilor din instituția de învățământ, nominalizări pentru membri în consiliul de administrație al instituției.

9. În termen de 30 de zile calendaristice de la data trimiterii ultimei solicitări de nominalizare a membrilor consiliului de administrație, conducătorul entității cu competență de instituire a consiliului de administrație emite ordinul de înființare a consiliului de administrație al instituției de învățământ în componența rezultată în urma procesului de nominalizare și îl comunică în scris directorului instituției de învățământ.

10. În cazul în care nu toți cei solicitați au răspuns la solicitarea de nominalizare, consiliul de administrație se constituie din cei nominalizați, urmând ca ceilalți membri să fie nominalizați la o dată ulterioară prin completarea ordinului inițial, nu mai târziu de 10 zile lucrătoare de la data primirii nominalizărilor de la cei abilitați. Dacă nici după 10 zile nu s-au primit nominalizările, procedura se reia la fiecare 10 zile până la completarea consiliului.

11. Consiliul de administrație este considerat valid dacă are în componență cel puțin 5 membri.

12. Membrii consiliului de administrație sunt nominalizați pentru o perioadă de 5 ani, după cum urmează:

- 1) directorul și un director adjunct nominalizat de director;
- 2) reprezentanții cadrelor didactice nominalizați prin votul direct și secret al membrilor consiliului profesoral, cu majoritate simplă din voturile exprimate, din rândul cadrelor didactice titulare din instituția de învățământ; acolo unde nu există cadre didactice titulare în instituția de învățământ, pot fi aleși și din rândul cadrelor didactice angajate prin cumul sau angajate cu contract pe perioadă determinată;
- 3) reprezentantul administrației publice locale este nominalizat de primar;
- 4) reprezentanții părinților sunt nominalizați dintre părinții elevilor școlarizați în instituția de învățământ, prin vot deschis de către adunarea generală a părinților;
- 5) reprezentantul elevilor este nominalizat de către consiliul elevilor prin votul deschis al majorității elevilor din aceste structuri.

13. Pentru a fi ales în consiliul de administrație, personalul didactic trebuie să aibă calități manageriale și performanțe didactice deosebite.

14. Toți membrii consiliului de administrație, indiferent pe cine reprezintă, au aceleași drepturi și obligații, prevăzute de legislația în vigoare, privind exercitarea mandatului pentru care au fost desemnați.

15. Incompatibilitățile privind membrii consiliului de administrație sunt următoarele:

- 1) să nu aibă, pe perioada exercitării mandatului, funcția de președinte sau vicepreședinte în cadrul unui partid politic, la nivel local, raional sau național;
- 2) să nu aibă calitatea de membru în același consiliu de administrație soțul, soția, fiul, fiica, alte rude directe sau prin afinitate până la gradul al IV-lea;
- 3) reprezentanții cadrelor didactice să nu fi primit sancțiuni disciplinare în ultimii trei ani;
- 4) să nu se afle în litigii directe cu instituția, conflicte de interese, alte situații specificate de legislația în vigoare; în cazul în care un membru al consiliului de administrație intră într-un litigiu sau conflict de interese cu instituția de învățământ pe durata mandatului de membru al consiliului de administrație, președintele consiliului are obligația de a-i

suspenda activitatea și de a informa în scris pe conducătorul entității cu competență de instituire a consiliului de administrație.

16. În prima ședință deliberativă, convocată de directorul instituției nu mai târziu de 30 de zile după emiterea ordinului de constituire, membrii consiliului de administrație aleg un președinte din rândul membrilor consiliului, prin hotărâre adoptată cu votul secret al majorității membrilor.

17. Președinte al consiliului de administrație nu poate fi directorul instituției de învățământ.

18. Președintele consiliului de administrație are următoarele atribuții:

- 1) conduce ședințele consiliului de administrație;
- 2) semnează hotărârile adoptate în perioada exercitării mandatului;
- 3) semnează procesele-verbale și alte documente ale consiliului de administrație;
- 4) întreprinde demersurile necesare pentru înlocuirea membrilor consiliului de administrație în situațiile prevăzute de prezentul regulament;
- 5) colaborează cu secretarul consiliului de administrație în privința redactării documentelor necesare desfășurării ședințelor, convocării membrilor și comunicării hotărârilor adoptate.

19. Directorul instituției desemnează, din rândul salariaților instituției de învățământ, secretarul consiliului de administrație, acesta neavând drept de vot.

20. Secretarul consiliului de administrație este numit pe durată nedeterminată. Responsabilitățile de secretar al consiliului de administrație pot fi preluate, în absența acestuia, prin hotărâre adoptată cu majoritate simplă, de către unul dintre membrii consiliului de administrație.

21. Secretarul consiliului de administrație are următoarele atribuții:

- 1) asigură convocarea, în scris, a membrilor consiliului de administrație;
- 2) redactează procesul-verbal în registrul unic al consiliului de administrație;
- 3) aduce la cunoștința salariaților și părților interesate hotărârile adoptate de către consiliul de administrație;

4) răspunde de arhivarea documentelor elaborate și adoptate de către consiliul de administrație: registrul unic în care sunt consemnate procesele-verbale redactate în timpul ședințelor consiliului, hotărârile adoptate în consiliul de administrație și alte documente specifice.

22. Consiliul de administrație se întrunește lunar sau ori de câte ori este necesar, la solicitarea directorului sau a doua treimi dintre membri.

23. Prezența membrilor la ședințele consiliului de administrație este obligatorie.

24. Ședințele consiliului de administrație sunt deliberative dacă sunt prezenți cel puțin 5 membri.

25. După prima ședință deliberativă consiliul de administrație se consideră legal constituit.

26. Dacă, după 3 convocări, în decursul intervalului de 30 de zile de la emiterea ordinului de numire a membrilor noului consiliu de administrație, acesta nu se întrunește în ședințe deliberative, se reconfirmă fiecare membru, după caz. Acolo unde este cazul, vor fi reluate demersurile pentru modificarea componenței consiliului de administrație.

27. Președintele consiliului de administrație sau, în cazul indisponibilității acestuia, directorul instituției de învățământ solicită în scris conducătorului entității cu competență de instituire a consiliului de administrație înlocuirea persoanelor care și-au pierdut calitatea de membru al consiliului de administrație.

28. Conducătorul entității cu competență de instituire a consiliului de administrație actualizează ordinul privind numirea membrilor ori de câte ori nominalizează noi persoane ca membri ai consiliului de administrație.

29. La ședințele consiliului de administrație pot participa, în calitate de consultant fără drept de vot, reprezentanți ai societății civile și ai mediului de afaceri, precum și ai altor parteneri educaționali interesați.

30. În prima ședință deliberativă, consiliul de administrație aprobă pro-

iecția anuală a tematicii ședințelor lunare și stabilește responsabilitățile membrilor consiliului de administrație.

31. Mandatul membrului consiliului de administrație încetează de drept în următoarele situații:

- 1) înregistrarea a 3 absențe consecutive sau a 5 absențe în decursul unui an școlar la ședințele ordinare ale consiliului de administrație;
- 2) pierderea calității din care a fost nominalizat ca membru al consiliului de administrație;
- 3) retragerea sau înlocuirea, în scris, de către entitatea care a desemnat membrul respectiv;
- 4) în cazul în care membrul intră într-o situație litigioasă sau conflict de interese cu instituția de învățământ;
- 5) a fost condamnată pentru săvârșirea unei infracțiuni sau a fost lipsită de dreptul de a ocupa un post didactic prin sentință judecătorească definitivă de condamnare;
- 6) prin demisie.

32. Revocarea membrilor consiliului de administrație se face cu votul a 2/3 din membrii prezenți, în următoarele situații:

- 1) săvârșirea de abateri care dăunează interesului învățământului și prestigiului instituției de învățământ;
- 2) neîndeplinirea din culpă a atribuțiilor de membru în cadrul consiliului de administrație.

33. În caz de încetare de drept a mandatului sau de revocare a membrului consiliului, președintele consiliului înaintează, în termen de 7 zile calendaristice, demersurile necesare către entitatea cu competență de instituire a consiliului de administrație în vederea reluării de către aceasta a procedurii nominalizării pentru pozițiile rămase vacante.

34. Dezbaterile, punctele de vedere ale participanților și hotărârile din cadrul ședințelor consiliului de administrație se consemnează în registrul de procese-verbale al consiliului de administrație, care este înseriat și numerotat, de către secretarul consiliului de administrație.

35. Hotărârile consiliului de administrație se comunică în termen de 3 zile personalului instituției de învățământ și, după caz, celor interesați.

36. Hotărârile consiliului de administrație sunt obligatorii pentru tot personalul instituției de învățământ, inclusiv pentru conducerea acesteia.

37. Hotărârile consiliului de administrație pot fi contestate în termen de 30 zile de la data comunicării în instanța de judecată.

38. Cu cel puțin 7 zile înainte organizării unei ședințe, consiliul de administrație publică, pe pagina web oficială a instituției de învățământ și pe panoul informativ al acesteia, ordinea de zi a ședinței.

39. În vederea asigurării transparenței decizionale, toate hotărârile consiliilor de administrație se publică pe pagina web oficială a instituției de învățământ și pe panoul informativ al acesteia.

40. Pentru informarea corectă a publicului în legătură cu activitatea și performanța instituției de învățământ, consiliul de administrație publică anual, pe pagina web oficială a instituției de învățământ și pe panoul informativ al acesteia, cel puțin următoarele documente:

- 1) planurile bugetare supuse dezbaterii publice și bugetul de venituri și cheltuieli al instituției avizat de consiliul de administrație;
- 2) bugetul de venituri și cheltuieli aprobat de autoritatea competentă;
- 3) execuția bugetară a anului precedent însoțită de o nota informativă succintă privind execuția bugetului cu explicarea categoriilor majore de cheltuieli efectuate;
- 4) normele de completare a claselor, numărul de clase și schema de încadrare a personalului avizate;
- 5) normele de completare a claselor, numărul de clase și schema de încadrare a personalului aprobate de autoritatea competentă;
- 6) planul de dezvoltare al instituției de învățământ și planul operațional anual;
- 7) raport anual privind performanța educațională a instituției de învățământ;
- 8) raport anual privind etica și deontologia profesională în instituția de învățământ;

9) raport anual privind destinația veniturilor din alte surse decât cele bugetare, inclusiv contribuțiile părinților.

41. Pe parcursul anului bugetar, consiliul de administrație, în parteneriat cu autoritățile locale, organizează cel puțin o audiere publică pentru comunitate, înainte de avizarea bugetului pentru anul bugetar următor în care prezintă executarea bugetului în anul de învățământ anterior și proiectul pentru anul viitor, pentru a asigura un proces bugetar participativ.

42. Consiliul de administrație este obligat să pună la dispoziția oricărui solicitant, în termenul și în condițiile prevăzute de lege, orice informație de interes public.

ANEXA 2. REGULAMENTUL-TIP DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A CONSILIULUI DE ETICĂ AL INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT GENERAL

*Aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 1095 din
30 decembrie 2015*

I. Dispoziții generale

1. Consiliul de etică al instituției de învățământ general (în continuare – Consiliu) este elaborat în baza art. 135, alin. (6)-(8) din Codul educației, nr. 152 din 17.07.2014, Codului de etică al cadrului didactic, aprobat prin Ordinul Ministrului Educației nr. 861 din 07.09.2015, Legii nr. 190 din 19.07.1994 cu privire la petiționare.
2. Prezentul Regulament stabilește misiunea, funcțiile, atribuțiile, drepturile, precum și modul de organizare a activității Consiliului.
3. În activitatea sa, Consiliul se călăuzește de Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 190 din 19.07.1994 cu privire la petiționare, alte prevederi ale legislației Republicii Moldova, de ordinele și dispozițiile Ministerului Educației și prezentul Regulament.
4. Activitatea Consiliului se bazează pe legalitate, egalitate, echitate, corectitudine, imparțialitate, principialitate și responsabilitate.

II. Misiunea, funcțiile de bază și atribuțiile Consiliului

5. Misiunea Consiliului este de a contribui la asigurarea educației de calitate prin aplicarea standardelor și regulilor de conduită pentru personalul de conducere, personalul didactic și personalul didactic auxiliar din instituție.
6. Funcțiile de bază ale Consiliului sunt:
 - 1) coordonarea și monitorizarea aplicării normelor de conduită morală și profesională de către cadrele didactice/de conducere/didactic auxiliar în instituție;
 - 2) consultarea și consilierea personalului din instituție în aplicarea principiilor și normelor de conduită morală și profesională.
7. Consiliul exercită următoarele atribuții:

- 1) examinează petițiile, sesizările și cererile (în continuare – sesizări) înaintate sau le redirecționează competențelor;
- 2) constată încălcări ale prevederilor Codului de etică al cadrului didactic sau nerespectarea acestuia;
- 3) se pronunță asupra problemelor de etică ale cadrelor didactice/de conducere/didactic auxiliar din instituția de învățământ general;
- 4) înaintează propuneri conducătorului instituției de învățământ general, privind sancționarea angajaților din instituție care au admis încălcări ale Codului de etică al cadrului didactic;
- 5) promovează exemple de bune practici în atingerea scopului Codului de etică al cadrului didactic;
- 6) informează instituția de învățământ general, organul local de specialitate din domeniul învățământului despre rezultatele desfășurării anchetelor de serviciu;
- 7) prezintă anual un raport în adresa organului local de specialitate în domeniul învățământului și ISN privind faptele sesizate și analizate în cadrul Consiliului. În raport vor fi prezentate doar esența și statisticile referitoare la sesizările examinate. Acest raport se face public pe pagina web a instituției de învățământ general. Structura raportului este stabilită de Inspectoratul Școlar Național.

III. Organizarea și funcționarea Consiliului

8. Consiliul este compus din 5 membri, cu respectarea principiului reprezentativității, nediscriminării, transparenței și echității de gen, după cum urmează:

- a) un cadru de conducere, desemnat de Consiliul de administrație;
- b) două cadre didactice, desemnate de Consiliul profesoral/pedagogic;
- c) un reprezentant al organizației sindicale din instituție;
- d) un părinte, desemnat de către adunarea generală a părinților ai căror copii sunt elevi ai instituției de învățământ general, iar în cazul școlilor-internat – desemnat de Consiliul de administrație.

9. În cazul în care în instituția de învățământ general activează mai puțin de 5 angajați, coordonarea și monitorizarea aplicării uniforme a normelor de conduită morală și profesională îi revine Consiliului de etică al organului local de specialitate în domeniul învățământului.

10. Consiliul se instituie prin ordinul directorului instituției de învățământ general.

11. Mandatul membrului Consiliului este de 2 ani, pe durata a cel mult două mandate consecutive, cu excepția cazului prevăzut în pct. 9 al prezentului Regulament.

12. Președintele și secretarul Consiliului sunt aleși la prima ședință, prin vot deschis, cu majoritate simplă de voturi.

13. Membrul Consiliului își pierde mandatul în cazul în care:

- 1) a absentat nemotivat de la trei ședințe consecutive ale Consiliului;
- 2) a încetat relațiile de serviciu cu instituția în care activează;
- 3) a pierdut statutul de părinte;
- 4) au fost aplicate măsuri prevăzute de pct. 19 al Codului de etică;
- 5) la cererea membrului Consiliului.

14. Ședințele Consiliului sunt deliberative dacă la ele participă cel puțin 2/3 din membrii acestuia și au loc, de regulă, o dată în trimestru, iar ședințele extraordinare – în cazul depunerii petițiilor, sesizărilor, cererilor.

15. Deciziile Consiliului se aprobă prin majoritatea simplă a voturilor membrilor acestuia. În caz de paritate de voturi, votul președintelui ședinței este decisiv.

16. Ședința extraordinară se convoacă în termen de maxim 3 zile lucrătoare de la depunerea sesizării.

17. Documentele aferente fiecărei sesizări sunt arhivate într-un dosar și se păstrează de către Consiliu în safeu, pe un termen de 3 ani de la data examinării. La acest dosar va avea acces secretarul Consiliului.

18. Sesizările înregistrate la Consiliu au caracter public, cu excepția datelor cu caracter personal.

19. Consiliul poate fi sesizat de orice persoană în cazurile de interes general, sesizarea căruia se referă la promovarea și respectarea prevederilor Codului de etică al cadrului didactic.

20. Orice membru al Consiliului se poate autosesiza pe baza unor informații apărute în spațiul public cu ulterioara transmitere a cererii respective spre înregistrare secretarului Consiliului.

21. Consiliul are obligația de a analiza aspectele în legătură cu care a fost sesizat și transmite materialele cauzei organului competent pentru examinare.

22. Deciziile Consiliului pot fi contestate la Consiliul de etică al organului local de specialitate în domeniul învățământului conform prevederilor Legii contenciosului administrativ.

23. În cazul unor încălcări contravenționale sau penale, Consiliul decide notificarea instituțiilor respective conform competențelor în termen de 3 zile de la data înregistrării acesteia.

IV. Drepturile și obligațiile consiliului

24. Consiliul are dreptul:

- 1) să solicite materialele conexe în cazul examinării contestațiilor;
- 2) să antreneze specialiști pentru elaborarea recomandărilor și a altor acte normative privind aplicarea prevederilor Codului de etică al cadrului didactic.

25. Membrii Consiliului au obligațiile:

- 1) să respecte reglementările aplicabile, normele de etică și deontologie profesională, conform prevederilor legale;
- 2) să păstreze confidențialitatea asupra identității autorilor sesizărilor, asupra documentelor Consiliului, cu excepția actelor publice.

26. Președintele Consiliului are următoarele atribuții:

- 1) planifică ședințele ordinare și stabilește ordinea de zi a acestora;
- 2) convoacă și prezidează ședințele Consiliului;
- 3) distribuie sarcini individuale membrilor Consiliului;
- 4) reprezintă Consiliul de etică al instituției de învățământ general în raport cu Inspectoratul Școlar Național sau alte instituții publice.

27. Secretarul Consiliului are următoarele atribuții:

- 1) ține evidența sesizărilor;
- 2) asigură partea organizatorică a desfășurării activității Consiliului;
- 3) întocmește și redactează rapoarte, procesele-verbale;
- 4) are responsabilitatea de păstrarea/ține evidența arhivei Consiliului și a bazei de date a acestuia.

28. În cazul existenței unui conflict de interese, membrul Consiliului îl va informa imediat despre aceasta pe președintele Consiliului, care, la rândul său, va dispune suspendarea mandatului acestuia pe perioada examinării sesizării depuse.

29. Conflictul de interese poate fi sesizat de orice persoană participantă/implicată în mod direct sau indirect în activitățile din domeniul educațional, din momentul inițierii procedurilor de examinare a sesizărilor depuse.

V. Procedura de sesizare și examinare a sesizărilor, petițiilor, cererilor, propunerilor

30. Dreptul de a sesiza Consiliul de etică îl are orice cetățean în cazurile de interes general, sesizarea căruia se referă la promovarea și respectarea prevederilor Codului de etică al cadrului didactic.

31. Consiliul examinează sesizări în care sunt menționate încălcări ale prevederilor Codului de etică al cadrului didactic.

32. Sesizările anonime nu se înregistrează și nu sunt supuse examinării.

33. Sesizările trebuie să conțină criteriile relevante ale petiției, stabilite de legislația în vigoare.

34. Sesizările se înregistrează într-un registru de intrare, separat de alte registre similare, și, în cel mult 3 zile lucrătoare de la data înregistrării, se aduc la cunoștință membrilor Consiliului.

35. Sesizările care nu sunt de competența Consiliului se redirectionează spre examinare organului competent.

36. La etapa desfășurării anchetei de serviciu, pot fi solicitate materiale suplimentare (explicații, probe materiale, depoziții etc.).

37. Ancheta de serviciu se desfășoară timp de 5 zile lucrătoare și se finalizează cu întocmirea unui raport în care va fi prevăzut:

- 1) persoana care a înaintat sesizarea;
- 2) persoana în privința căruia a fost înaintată sesizarea;
- 3) fapta imputată în sesizare (obiectul sesizării);
- 4) prevederile Codului de etică, menționate de către solicitant, care au stat la baza înaintării sesizării;
- 5) activitățile desfășurate de către secretarul Consiliului la etapa desfășurării anchetei de serviciu, probele și materialele probante, care au fost examinate și au stat la baza cercetării de serviciu;
- 6) faptele stabilite și circumstanțele acestora;
- 7) propuneri pentru adoptarea deciziei în cadrul Consiliului.

38. Pentru fiecare sesizare înaintată spre examinare Consiliului se întocmește un dosar, unde se vor regăsi și materialele relevante sesizării.

39. Raportul secretarului Consiliului se aduce la cunoștință (suport hârtie sau electronic) membrilor acestuia în termen de 3 zile lucrătoare și este supus examinării în cadrul ședinței Consiliului.

40. Consiliul va aproba sau va modifica propunerile prevăzute în raportul secretarului și va emite o decizie pe marginea acestuia.

41. Decizia Consiliului va fi adusă la cunoștință (expediată) solicitantului în termen de 3 zile lucrătoare în modul stabilit de legislația în vigoare.

42. În cazul stabilirii încălcărilor prevederilor Codului de etică, Consiliul, în decizia sa, va propune aplicarea prevederilor menționate în pct. 19 al Codului de etică al cadrului didactic, care vor fi înaintate conducătorului instituției de învățământ general pentru aplicarea acestora.

43. Decizia Consiliului, adoptată în temeiul pct. 19, lit. d) al Codului de etică, se înaintează spre executare conducătorului instituției de învățământ general, care urmează a fi expediată conform competenței.

44. Copiile deciziilor Consiliului, în mod obligatoriu, vor fi expediate în adresa Inspectoratului Școlar Național și organului local de specialitate în domeniul învățământului.

V. Dispoziții finale

47. Prezentul Regulament intră în vigoare de la data aprobării.

46. În caz de dezacord cu decizia, petiționarul este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ conform competenței.